

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія»

обов'язкова загальна

за освітньо-професійною програмою «Туризм»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 24«Сфера обслуговування»
за спеціальністю 242 «Туризм»

Рекомендовано кафедрою психології
діяльності в особливих умовах на
2022-2023 навчальний рік.
Протокол від « 30 » червня 2022 року
№ 11

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Психологія»

2022 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Особливості сучасного етапу розвитку нашого суспільства обумовлюють необхідність докорінного поліпшення підготовки фахівців, оволодіння ними основами психологічних знань та успішного застосування їх на практиці.

Курс вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, напряму підготовки «Туризм».

Мета вивчення дисципліни «Психологія» – отримати уявлення про природу психіки людини, про співвідношення природних і соціальних факторів у її становленні, а також про те, як відбувається усвідомлення людиною навколишнього світу і самого себе; навчитися давати психологічну характеристику особистості, її спрямованості, темпераменту, характеру, здібностей; навчитися пояснювати власні психічні процеси, властивості, стани, а також опанувати найпростіші прийоми їх психічної саморегуляції; навчитися усвідомлювати особливості взаємодії людей у процесі спілкування та спільної діяльності.

Предметом вивчення дисципліни «Психологія» є психологічні факти і закономірності діяльності психіки людини, психічні процеси, як складові діяльності та спілкування людей.

Курс спрямований на розширення і поглиблення знань здобувачів вищої освіти із проблеми загальної психології та міжособового спілкування.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Селюкова Тетяна Василівна, викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах НУЦЗУ
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 434. Робочий номер телефону – 707-34-74.
E-mail	Selukova_tv@ukr.net
Наукові інтереси	Загальна психологія. Психологія діяльності в особливих умовах, Патопсихологія Клінічна психологія. Психодіагностика. Диференціальна психологія. Суїцидологія.
Професійні здібності	Професійні знання і 40-річний досвід практичної роботи клінічним психологом. Досвід керівництва виробничою практикою студентів-психологів. Індивідуальна консультативна та психокорекційна робота. Досвід викладання дисциплін природничого циклу у закладах вищої освіти

Наукова діяльність за освітнім компонентом	https://scholar.google.com.ua/citations?user=TRbhf0IAAAAJ&hl=ru
--	---

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 15.00 до 16.00 он-лайн електронною поштою Selukova_tv@ukr.net. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета викладання дисципліни: метою навчальної дисципліни «Психологія» є формування знань щодо механізмів психологічних виявів особистості, соціальних груп та спілкування; формування здатності виявляти та вирішувати психологічні проблеми, які виникають у професійній діяльності сфери обслуговування, рекреації та туризму.

Метою курсу «Психологія» є створення загальнотеоретичної бази для успішного вивчення подальших теоретичних, практичних і прикладних навчальних курсів програми. Навчальна дисципліна «Психологія» знайомить студентів з системою психологічних понять, що відображають психічну реальність (психіка, свідомість, діяльність, особистість); особливостями психічного відображення людиною навколишньої дійсності у пізнавальних, емоційних та вольових процесах; психології спілкування і діяльності, що розкривають закономірності взаємодії людей в групі та колективі, в процесі індивідуальної та групової взаємодії.

Завданням навчальної дисципліни «Психологія» є озброєння здобувачів вищої освіти – майбутніх фахівців в галузі туризму такими здобутками сучасної психологічної науки, які б сприяли їх професійному становленню, а також самоактуалізації та самореалізації.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	обов'язкова
Рік підготовки	1 курс
Семестр	2
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2

- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	18
- практичні заняття (годин)	8
- семінарські заняття (годин)	14
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсова робота (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	50
- індивідуальні завдання (науково-дослідне)	-
- підсумковий контроль	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Для успішного навчання необхідне опанування знаннями з дисциплін: філософія, екологія, основи туризмознавства.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійних програм «Туризм» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПР
ПРН07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт	ПРН07
ПРН12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	ПРН12
ПРН15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.	ПРН15
ПРН19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.	ПРН19
ПРН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання	ПРН20

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та спеціальні)	ЗК, СК
ЗК09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	ЗК09
ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.	ЗК12

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1.

Тема 1.1. Предмет, задачі психології. Методи психології.

Предмет психології та її завдання. Зв'язок психології з іншими науками. Напрями в сучасній психології. Етапи розвитку психологічних знань.

Історичні передумови туризму. Місце психології туризму в системі психологічних дисциплін.

Основні методи науково-психологічних досліджень.

Тема 1.2. Психологічна характеристика особистості.

Психологія діяльності.

Визначення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Структура особистості. Активність особистості та її джерела. Сучасні психологічні теорії особистості (фрейдизм, біхевіоризм, гуманістична психологія та ін.).

Психологія діяльності. Мета і мотиви діяльності. Різновиди діяльності. Мотиваційно-етичні особливості менеджера туристичної галузі. Мотивація до праці у туристичній галузі. Особливості трудової діяльності менеджера по туризму.

Тема 1.3. Індивідуально-психологічні особливості (темперамент, характер, здібності).

Темперамент. Фізіологічне підґрунтя темпераменту. Психологічна характеристика типів темпераменту. Екстраверсія та інтроверсія.

Характер особистості. Структура рис характеру. Акцентуації характеру. Задатки і здібності особистості. Поняття про здібності. Види здібностей. Рівні прояву здібностей.

Тема 1.4. Пізнавальні процеси психіки.

Відчуття і сприймання як початкові рівні пізнання. Мислення. Індивідуальні особливості мислення. Особливості мислення менеджера туристичної галузі. Пам'ять. Види пам'яті. Увага. Властивості уваги. Уява. Значення уяви у формуванні творчої особистості. Мова і мовлення, їх значення в спілкуванні.

Тема 1.5. Емоційні та вольові процеси психіки.

Емоції та почуття. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів. Форми переживання емоцій і почуттів. Види почуттів.

Воля. Аналіз складної вольової дії. Основні якості волі. Розвиток волі. Вольові якості менеджера туристичної галузі. Емоційно-вольова регуляція і процеси прийняття рішень споживачем туристичного продукту.

МОДУЛЬ 2.

2.1. Психічні стани особистості.

Психічні стани особистості та їх види. Стрес. Засоби подолання стресу

2.2. Психічні властивості особистості.

Самооцінка особистості. Поняття емпатії. Я-концепція. Поняття емоційного інтелекту. Локус-контролю (екстернальність-інтернальність). Поняття самоактуалізації особистості. Поняття прокрастинації. Поведінка в ситуації фрустрації. Копінг-стратегії. Захисні механізми особистості. Когнітивні стилі.

2.3. Соціальна психологія.

Соціально-психологічні аспекти взаємовідносин в соціальних групах.

Поняття соціальної групи. Класифікація груп. Рівні розвитку груп. Колектив. Соціально-психологічні аспекти взаємовідносин в соціальних групах. Соціально-психологічний клімат соціальної групи. Проблема лідерства та керівництва. Типи лідерства.

Типові психологічні профілі менеджерів у туристичній сфері.

Соціально-психологічні аспекти розвитку туризму.

2.4. Психологія міжособистісного спілкування.

Поняття про спілкування. Засоби спілкування. Функції спілкування. Види спілкування. Стилi спілкування в структурі індивідуальності. Репрезентативні системи Психологія взаємодії з діловими партнерами та клієнтами. Методи психологічного впливу. Технологія ведення переговорів. Типологія конфліктів. Психологічна сумісність і конфлікт. Основні причини і методи подолання конфліктів з туристами. Методики аналізу та вирішення конфліктів.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма навчання					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
2 - й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1.	10	2	2		6	
Тема 1.2.	10	2	2		6	
Тема 1.3.	10	2	2		6	
Тема 1.4.	12	2	2		8	

Тема 1.5.	12	2	2		6	
			2			Модульна КР № 1 за темами 1.1-1.5
Разом за модулем 1	54	10	12		32	
Модуль 2						
Тема 2.1.	8	2	2		4	
Тема 2.2.	8	2	2		4	
Тема 2.3.	8	2	2		4	
Тема 2.4.	12	2	2		6	
			2			Модульна КР №2 за темами 2.1-2.4
Разом за модулем 2	36	8	10		18	
Всього	90	18	22		50	

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1.1. Предмет, задачі психології. Методи психології. Напрями в сучасній психології. Етапи розвитку психологічних знань. Історичні передумови туризму. Місце психології туризму в системі психологічних дисциплін. Основні методи науково-психологічних досліджень.	2
2.	Тема 1.2. Психологічна характеристика особистості. Психологія діяльності. Визначення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Сучасні психологічні теорії особистості. Психологія діяльності. Мотиваційно-етичні особливості менеджера туристичної галузі. Особливості трудової діяльності менеджера по туризму.	2
4.	Тема 1.5. Емоційні та вольові процеси психіки. Емоції та почуття. Воля. Вольові якості менеджера туристичної галузі. Емоційно-вольова регуляція і процеси прийняття рішень споживачем туристичного продукту.	2
5.	1.1-1.5. Модульний контроль.	2
6.	2.1. Психічні стани особистості. Психічний стан і особистості. Стрес. Засоби подолання стресу.	2

7.	2.3. Соціальна психологія. Соціально-психологічні аспекти взаємовідносин в соціальних групах. Класифікація груп. Рівні розвитку груп. Колектив. Соціально-психологічний клімат соціальної групи. Проблема лідерства та керівництва. Типи лідерства. Типові психологічні профілі менеджерів у туристичній сфері. Соціально-психологічні аспекти розвитку туризму.	2
8.	2.1-2.4. Модульний контроль.	2
9.	Разом	14

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1.3. Індивідуально-психологічні особливості (темперамент, характер, здібності). Темперамент. Психологічна характеристика типів темпераменту. Методики дослідження темпераменту. Характер особистості. Методика дослідження акцентуацій характеру К.Леонгарда-Г.Шмішека	2
2.	Тема 1.4. Пізнавальні процеси психіки. Відчуття і сприймання. Мислення. Особливості мислення менеджера туристичної галузі. Пам'ять. Увага. Уява. Мова і мовлення, їх значення в спілкуванні. Методики дослідження пізнавальних процесів.	2
3.	2.2. Психічні властивості особистості. Методика дослідження самооцінки Дж.Тейлор. Методика дослідження емпатії В.В.Бойко. Методика дослідження локус-контролю Дж.Роттера. Самоактуалізаційний тест Е.Шострома. Методика дослідження копінг-стратегій Р.Лазаруса. Методика дослідження захисних механізмів особистості Плутчика-Келлермана-Конте. Методики дослідження когнітивних стилів. Стратегії життєвого успіху та мотивація досягнення.	2
4.	2.4. Психологія міжособистісного спілкування. Поняття про спілкування. Психологія взаємодії з діловими партнерами та клієнтами. Методи психологічного впливу. Технологія ведення переговорів. Типологія конфліктів. Методика дослідження типів поведінки в конфліктних ситуаціях К.Томаса.	2
5.	Разом	8

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: реферати, есе, індивідуальна самотійна робота, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, протоколи проведення психологічних методик, диференційований залік.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Комплексна діагностика знань, умінь та навичок здобувачів з кожного освітнього компонента освітньої програми здійснюється на основі результатів проведення поточного і підсумкового контролю знань.

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі опитування, наявності конспекту лекцій, виконання письмових завдань, практичних ситуацій, проведення психологічних методик, тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння програмного матеріалу, умінь самотійно опрацьовувати тексти, ведення конспекту, виконання психологічних методик та оформлення протоколів, здатності публічно, письмово чи в електронному форматі представляти матеріал, засвоєний на заняттях та опрацьований самотійно.

Завданням підсумкового контролю (залік) є підсумкова перевірка глибини засвоєння здобувачем програмного матеріалу освітнього компонента, логіки та взаємозв'язків між окремими його розділами, здатності до творчого використання набутих знань; уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту освітнього компонента.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	5	2	10
	Семінари	2	5	10
	Практичні заняття*	3	5	15
	Модульна контрольна робота*	1	10	10
Разом за модуль № 1				45
Модуль № 2	Лекції	4	2	8
	Семінари	2	5	10
	Практичні заняття*	2	5	10
	Модульна контрольна робота*	1	10	10
Разом за модуль № 2				38
Разом за модулем №1 і № 2				83
Індивідуальна самостійна робота				17
Всього за поточний контроль				100
II. Підсумковий контроль (диференційований залік)				-
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

* – види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних та семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт, за результатами модульних контрольних робіт та оцінювання виконання індивідуальної самостійної роботи.

Робота на лекції передбачає сприйняття та засвоєння теоретичного курсу, а також фіксацію основних його положень (конспектування). Оцінюється послідовність основних положень лекції, висновків, формулювань, узагальнень; позначання важливих думок, виділення ключових слів, термінів. Перевірка термінів, понять за допомогою словників, довідників з виписуванням тлумачень в зошит. Позначення питань, термінів, матеріалу, які викликають труднощі, пошук відповідей в рекомендованій літературі.

Нарахування балів за роботу на лекціях відбувається шляхом обов'язкової присутності здобувача на занятті, участі у дискусійних питаннях та перевірки конспектів лекцій. При тому оцінюється: повнота, охайність і грамотність ведення конспекту.

В сучасних умовах лекція вже не може зберігати свій класичний зміст, тобто бути переважно монологічним викладенням матеріалу. Сучасна лекція крім інформативної функції має виконувати функцію стимулюючу, спрямовуючу слухачів на самостійну роботу і бути орієнтованою на діалогічний виклад матеріалу, обмін досвідом. Тому обов'язково оцінюється зворотній зв'язок, який демонструє осмислення слухачем теоретичного матеріалу, а саме: можливість підвести підсумки лекції, виказати своє ставлення до неї, надати побажання викладачу; оцінюється якість запитань (цікавість, конкретність, проблемність, вагомість наданих запитань).

Критерії оцінювання роботи на лекції. Наявність усіх компонентів роботи на лекції може бути *оцінено в 2 бали*.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті:

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – здобувач дає ґрунтовну відповідь на питання; комплексно розв'язує поставлене завдання, правильно застосовуючи отримані знання з навчальної дисципліни; повністю розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого питання чи проблеми, вправно оперуючи поняттями й термінами; відповідь буде послідовно і правильно; вільно володіє спеціальною термінологією з дисципліни.

4 бали – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади.

3 бали – здобувач взагалі орієнтується в обговорюваній тематиці, але висловлює свої непослідовно.

2 бал – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми.

1 бал – здобувач може лише частково окреслити деякі проблеми теми.

0 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві

помилки.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка повідомлення, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті:

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – здобувач дає ґрунтовну відповідь на питання практичного заняття; комплексно розв'язує поставлені завдання, правильно застосовуючи отримані знання з навчальної дисципліни; використовуються професійні терміни; граматично і стилістично без помилок оформлений звіт.

4 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію; у відповіді можливі 1-2 неточності у використанні спеціальної термінології; несуттєві помилки у викладі матеріалу, що докорінно не змінює зміст.

3 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє; відповідь неповна, але зміст залишається; у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки; зміст питань викладено частково, не завжди послідовно; відповідь неповна, але зміст залишається; у відповіді можливі 1-2 неточності у використанні спеціальної термінології.

2 бали – завдання виконане частково, у звіті допущені граматичні чи стилістичні помилки; суттєві помилки у викладі матеріалу та професійної термінології, що докорінно змінює зміст.

1 бали – основний зміст не розкрито; відсутнє володіння спеціальною термінологією; здобувач не відповідає на поставлені запитання.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт:

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з чотирьох питань.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

10 балів – вірно дані відповіді на чотири питання з дотриманням всіх

вимог до виконання;

8-9 балів – в цілому розкриті чотири питання, але недостатньо обґрунтуванні відповіді, допущені незначні помилки;

6-7 балів – дані відповіді на три питання;

4-5 балів – дані відповіді на два питання

1-3 бали – дано відповідь на одне питання;

0 балів – відповідь відсутня.

У відповіді на поставленні питання здобувачі вищої освіти повинні відобразити володіння навчальним матеріалом, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, проявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Питання до модульних контролів

Перелік питань до модульного контролю № 1:

1. Що таке психологія та яке місце вона займає у системі наук?
2. Охарактеризуйте основні галузі психологічної науки.
3. Наукові напрями психології та їх специфіка.
4. Предмет психології. Міжпредметні зв'язки психології як науки.
5. Методи сучасної психології та їх характеристика.
6. Охарактеризуйте поняття психіки та її функції.
7. Зміст понять «індивід», «особистість», «індивідуальність».
8. Поняття про діяльність у психології. Загальна характеристика основних видів діяльності людини.
9. Структура діяльності: мотиви, цілі, дії, операції, рухи.
10. Характеристика мотиваційної сфери особистості (інтереси, переконання та інші мотиви).
11. Мотиваційно-етичні особливості менеджера туристичної галузі.
12. Мотивація до праці у туристичній галузі. Особливості трудової діяльності менеджера по туризму.
13. Види потреб особистості.
14. Психологічна структура особистості.
15. Загальна характеристика темпераменту. Історія питання про темперамент.
16. Роль спадковості та середовища у розвитку темпераменту.
17. Типологія темпераментів та їх психологічна характеристика.
18. Загальна характеристика характеру. Суспільна обумовленість характеру.
19. Якості характеру: повнота, цілісність, сила, визначеність, врівноваженість, моральна вихованість.
20. Акцентуації характеру. Види акцентуацій.
21. Поняття про здібності. Загальні та спеціальні здібності.
22. Структура здібностей. Роль задатків у розвитку здібностей.

23. Поняття про відчуття. Класифікація відчуттів, їх роль у житті людини.
24. Взаємодія відчуттів: адаптація, синестезія, сенсibiliзація.
25. Поняття про абсолютну і диференційну чутливість. Пороги чутливості.
26. Сприймання як дія. Рівні перцептивних дій: виявлення, розрізнення, впізнавання, спостереження.
27. Сприймання як психічний процес, його властивості: предметність, цілісність, вибірковість, константність, осмисленість.
28. Класифікація сприймань. Властивості сприймань: фігура і фон, установка, узагальненість.
29. Види пам'яті. Індивідуальні відмінності пам'яті.
30. Процеси пам'яті та їх психологічна сутність.
31. Умови ефективного мимовільного та довільного запам'ятовування.
32. Поняття про мислення як пізнавальний процес. Види мислення, їх психологічна характеристика.
33. Мислення як діяльність: мета, задача, спрямованість мислення, розумові дії.
34. дії.
35. Логічні форми мислення: поняття, судження, умовиводи.
36. Операції мислення: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення.
37. узагальнення.
38. Поняття про інтелект.
39. Уява, її види та роль у житті людини.
40. Аналітико-синтетичний характер процесу уяви. Прийоми створення образів уяви.
41. Загальна характеристика уваги. Фізіологічні основи уваги.
42. Види уваги. Їх відмінні особливості.
43. Основні властивості уваги. Неуважність та її причини.
44. Емоції та почуття. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів.
45. Форми переживання емоцій і почуттів. Види почуттів.
46. Поняття про емоції та почуття. Їх основні функції.
47. Воля. Аналіз складної вольової дії.
48. Основні якості волі. Розвиток волі.
49. Поняття про волю та її функції. Структура вольового акту.
50. Вольові якості особистості. Роль діяльності у формуванні вольових
51. якостей особистості.
52. Вольові якості менеджера туристичної галузі.
53. Емоційно-вольова регуляція і процеси прийняття рішень споживачем туристичного продукту.

Перелік питань до модульного контролю № 2:

1. Психічні стани особистості та їх види.
2. Афекти. Настрої. Стрес. Пристрасті.
3. Стрес. Засоби подолання стресу.
4. Самооцінка та рівень домагань особистості їх взаємозв'язок.
5. Я-концепція особистості, її структура.
6. Поняття когнітивного стилю в психології індивідуальності.

7. Поняття психологічного подолання (копінг-стратегії).
8. Захисні механізми особистості.
9. Індивідуальні стилі реагування
10. Спілкування як вид діяльності. Види і форми спілкування. Функції спілкування.
11. Спілкування як обмін інформацією. Структура комунікативного акту.
12. Значення механізму зворотного зв'язку в організації комунікативного процесу. Етичні принципи успішної комунікації
13. Психологічний зміст комунікативних бар'єрів. Основні причини їх виникнення.
14. Взаємодія людей в процесі спілкування. Імперативне і маніпулятивне спілкування.
15. Соціально-перцептивний аспект спілкування. Механізми соціальної перцепції. Вплив стереотипізації на розуміння іншої людини.
16. Загальна характеристика конфлікту. Причини та функції конфліктів.
17. Структура та динаміка конфлікту.
18. Типологія конфліктів.
19. Стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях. Культура вирішення конфліктів.
20. Поняття соціалізації особистості. Соціально-психологічні фактори, що сприяють засвоєнню соціальних норм. Інститути соціалізації.
21. Референтна група та її роль у розвитку особистості.
22. Типи груп за рівнем розвитку. Динамічні процеси у групах.
23. Процес групового тиску. Конформізм та його характеристики.
24. Психологічна сутність процесу прийняття групового рішення.
25. Згуртованість і сумісність членів соціальних груп.
26. Соціально-психологічний клімат у соціальних групах. Чинники, що його визначають.
27. Стилi спілкування в структурі індивідуальності.
28. Репрезентативні системи.
29. Соціально-психологічний клімат соціальної групи.
30. Проблема лідерства та керівництва. Типи лідерства.
31. Типові психологічні профілі менеджерів у туристичній сфері.
32. Соціально-психологічні аспекти розвитку туризму.
33. Основні причини і методи подолання конфліктів з туристами.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

Основними завданнями самостійної роботи є не тільки підготовка і виконання поточних навчальних завдань, а також самостійне вивчення окремих питань дисципліни.

Індивідуальна самотійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Критерії оцінювання індивідуальної самотійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 17 балів):

16-17 балів – самотійна робота здобувачем виконана в повному обсязі; здобувач послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно виклав матеріал; продемонстрував здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, здійснив критичний огляд визначень різними авторами, наведених в різних джерелах; продемонстрував здатність робити логічні висновки та узагальнення; здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використав статистичні дані; продемонстрував знання підручників, посібників, вміння аналізувати наукову літературу. Використано ілюстративний матеріал, презентація. Список використаної наукової літератури нараховує не менше 8-10 джерел та відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії. Здобувач продемонстрував вміння доповісти матеріал аудиторії, вільно ним володіє.

14-15 балів – робота виконана в повному обсязі, здобувач демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; допущені незначні помилки.

12-13 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу; здобувач послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає матеріал; тему розкрито вичерпно, положення обґрунтовані, матеріал повністю взято з основної та додаткової літератури.

10-11 балів – здобувач демонструє здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій; здійснює критичний огляд визначень різними авторами, наведених в різних джерелах; але не в повній мірі може аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує статистичні дані.

8-9 балів – здобувач виконав лише від 70% до 80% від загального обсягу; тему розкрито в основному, визначення та аргументація взяті з основної навчальної літератури.

6-7 балів – здобувач правильно викладає матеріал, здійснює частково порівняльний аналіз деяких теорій, концепцій, частково демонструє здатність робити висновки та узагальнення, але не аргументує власне ставлення до альтернативних поглядів на питання, не використовує фактичні та статистичні дані.

4-5 бали – тему розкрито не повністю, матеріал повторює положення з лекції, приклади знайдені самотійно та інтерпретовані правильно. При викладанні допущені неточності, або відсутня мінімально необхідна кількість висновків, недостатньо логічних та обґрунтованих пояснень,

1-3 бал – тему розкрито фрагментарно, приклади не наведені, або не є достатньо зрозумілими здобувачеві; здобувач не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно.

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну (дві) з рекомендованих тем з нижченаведеного переліку або індивідуальну тему, погоджену з викладачем та самостійно виконати поглиблене дослідження: відповісти на запропоновані питання та виконати відповідні завдання.

Результати дослідження оформити звітом у формі конспекту, есе, реферату або презентації. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>.

Самостійна робота також передбачає підготовку навчально-наукової доповіді (реферату) (обсягом 5-7 сторінок друкованого тексту) за вибраними темами.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Індивідуальна самостійна робота здобувачів вищої освіти (перелік рекомендованих тем для написання рефератів)

1. Історичні передумови туризму.
2. Місце психології туризму в системі психологічних дисциплін.
3. Мотиваційно-етичні особливості менеджера туристичної галузі.
4. Мотивація до праці у туристичній галузі.
5. Особливості трудової діяльності менеджера по туризму.
6. Вольові якості менеджера туристичної галузі.
7. Емоційно-вольова регуляція і процеси прийняття рішень споживачем туристичного продукту.
8. Типові психологічні профілі менеджерів у туристичній сфері.
9. Соціально-психологічні аспекти розвитку туризму.
10. Психологія взаємодії з діловими партнерами та клієнтами.
11. Методи психологічного впливу.
12. Технологія ведення переговорів.
13. Політичні та економічні засади реформування туристичної галузі.
14. Роль і місце міжнародного туризму в сучасній світовій економіці.
15. Суспільні функції сучасного туризму.
16. Сучасні підходи до класифікації туризму.
17. Філософські проблеми розвитку туризму.

18. Стан розвитку туристичного бізнесу в Україні.
19. Основні принципи організації туристичного бізнесу в Україні та за кордоном.
20. Кордоном.
21. Суспільне значення сучасного міжнародного туризму для поліпшення ситуації на внутрішньому ринку праці (на прикладах ряду країн, що розвиваються).
22. Міжнародна нормативно-правова база регулювання міжнародного туризму.
23. Вітчизняна нормативно-правова база туристичної діяльності.
24. Інтернаціоналізація сучасного міжнародного туризму.
25. Взаємодоповнюючий вплив туристичної й транспортної галузей як важливий чинник інтенсифікації розвитку національної (регіональної) економіки.
26. Специфічність і своєрідність процесів інтернаціоналізації та глобалізації.
27. Вплив глобалізації на розвиток міжнародного туризму.
28. Рушійні сили економічної глобалізації.
29. Вплив розвитку сучасного світового ринку туристичних і супутніх послуг на розвиток конкурентної боротьби між провідними туроператорами світу.
30. Взаємовплив розвитку сучасної туристичної галузі, готельного й ресторанного бізнесу.
31. Регіональні особливості розвитку туризму, транспорту та інших супутніх галузей.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі у формі *усного диференційованого заліку*.

Семестровий диференційований залік – це форма контролю, яка передбачає оцінювання засвоєного слухачами навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни на підставі результатів поточного контролю. Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння слухачами навчального матеріалу за результатами виконання ними завдань і певних видів роботи під час практичних та семінарських занять, індивідуальних самостійних завдань, виступів на семінарських заняттях, результатів модульних робіт тощо. Ці результати можуть зараховуватися як підсумок поточного контролю без додаткового опитування слухачів.

Семестровий контроль у формі диференційованого заліку передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок по залікових модулях. Ці оцінки розраховуються викладачем на останньому тижні семестру і оголошуються слухачам на останньому семінарському занятті.

Якщо слухач виконав і захистив всі види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, але, за певних обставин, не зміг отримати відповідний його знанням підсумковий бал, йому надається можливість, з метою підвищення оцінки, відповісти на ряд питань з дисципліни, що вивчається, і таким чином підвищити свій бальний рейтинг.

Список питань до диференційованого заліку додається.

Слухачам, які не виконали навчальний план з дисципліни, викладач визначає для кожного з них обсяг додаткової роботи для вивчення цієї дисципліни і строк складання диференційованого заліку. Залік ці слухачі складають після повного виконання навчального плану з дисципліни після закінчення заліково-екзаменаційної сесії.

Перелік питань для підготовки до диференційованого заліку

1. Предмет психології та її завдання. Зв'язок психології з іншими науками.
2. Напрями в сучасній психології.
3. Етапи розвитку психологічних знань.
4. Основні методи науково-психологічних досліджень.
5. Визначення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Структура особистості.
6. Сучасні психологічні теорії особистості (фрейдизм, біхевіоризм, гуманістична психологія та ін.).
7. Психологія діяльності. Мета і мотиви діяльності.
8. Темперамент. Фізіологічне підґрунтя темпераменту.
9. Психологічна характеристика типів темпераменту.
10. Характер особистості. Структура рис характеру.
11. Акцентуації характеру.
12. Задатки і здібності особистості.
13. Відчуття. Класифікація відчуттів.
14. Властивості відчуттів.
15. Сприймання. Властивості сприймання.
16. Мислення. Розумові дії.
17. Форми мислення. Види мислення.
18. Індивідуальні особливості мислення.
19. Пам'ять. Види пам'яті.
20. Процеси пам'яті.
16. Увага. Властивості уваги.
21. Уява. Значення уяви у формуванні творчої особистості.
22. Мова і мовлення, їх значення в спілкуванні.
23. Інтелект.
24. Емоції та почуття. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів.
25. Форми переживання емоцій і почуттів. Види почуттів.

26. Воля. Аналіз складної вольової дії.
27. Основні якості волі. Розвиток волі.
28. Психічні стани особистості та їх види.
29. Стрес. Засоби подолання стресу.
30. Самооцінка особистості.
31. Поняття емпатії.
32. Поняття емоційного інтелекту.
33. Я-концепція.
34. Локус-контролю.
35. Поняття самоактуалізації особистості.
36. Поведінка в ситуації фрустрації.
37. Поняття психологічного подолання (копінг-стратегії).
38. Захисні механізми особистості.
39. Когнітивні стилі.
40. Спілкування. Види спілкування. Функції спілкування.
41. Стилi спілкування в структурі індивідуальності.
42. Репрезентативні системи
43. Спілкування та комунікація.
44. Психологічні особливості ділового спілкування.
45. Види ділового спілкування. Форми ділового спілкування.
46. Поняття соціальної групи. Класифікація груп. Рівні розвитку груп.
47. Колектив. Соціально-психологічні аспекти взаємовідносин в соціальних групах.
48. Соціально-психологічний клімат соціальної групи.
49. Проблема лідерства та керівництва. Стилi лідерства.
50. Визначення конфлікту. Причини конфлікту та його види.
51. Динаміка конфлікту. Стилi поведінки у конфлікті.
52. Типологія конфліктів. Психологічна сумісність і конфлікт.
53. Основні причини і методи подолання конфліктів.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Вивчення навчальної дисципліни «Психологія» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до практичних та семінарських занять; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

2. Якісне освоєння теоретичних питань курсу. Обов'язкова наявність конспекту лекцій.

3. Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами, знання основних положень сучасної психології, уміння аргументовано викласти певний матеріал.

4. Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, а також умінням коментувати відповіді

інших здобувачів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь.

5. Присутність здобувачів вищої освіти на лекційних та практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані.

5. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, Поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни та строкових параметрів навчального процесу.

6. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

Рекомендовані джерела інформації

Література

1. Абрамов В. В. Історія туризму: підруч./ В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур. Харків: Видавництво «Форт», 2010. 286 с.
2. Ануфрієва Н. М., Зелінська Т. М., Єрмакова Н. О. Соціальна психологія : навч. посіб. / 3-є вид. Київ : Каравела, 2016. 370 с.
3. Балабанова Л. В. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. В. Балабанова, К. В. Савельєва. К. : Професіонал, 2009. 280 с.
4. Болтівець С. І., Бастун Н. А., Васьківська С. В. та ін. Практична психологія. Методи вивчення особистості. Вип. І. Суми: «Мрія», 1992. 41.
5. Васянович Г. П. Основи психології : навчальний посібник. К. : Педагогічна думка, 2012. 114 с.
6. Загальна психологія : підруч. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К. : Каравела, 2009. 464 с.
7. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с.
8. Крупський О. П. Психологія туризму: Навчальний посібник / О.П.Крупський, О.В.Шевяков, О.М.Ярошкевич, Н.О.Євдокимова. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2015. 194 с
9. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. пос. / С. Д. Максименко, В. О. Соловієнко. К. : МАУП, 2000. 255 с.
10. Мацко Л. А. Основи психології та педагогіки: навчальний посібник для студентів заочної форми навчання. / Л. А. Мацко, М. Д. Прищак, В. Г. Годлевська. Вінниця: ВНТУ, 2009. 163 с
11. Основи психології та міжособове спілкування : навч. посіб. / Л.В. Засекіна, Т.В. Пастрик. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 184 с.
12. Психологія. Підручник /За ред. Ю. Л. Трофімова. К.: Либідь, 1999. 558с
13. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу Монографія. К. : Київ. нац.торг.-екон. ун-т, 2009. 463 с.

14. Філософія і культурологія туризму / Відп. ред. В.С. Пазенок. К.: КІТЕП, 2001. 138 с.

Інформаційні ресурси

1. http://lib.prometeu.org/?sub_id=34 Публічна електронна бібліотека «Прометей». На сайті знаходиться каталог книг. Книги можна читати он-лайн або завантажувати.

2. http://www.twirpx.com/files/#files_psychology «Психологічні дисципліни». На сайті розміщені книги та добірка матеріалів (навчально-методичні матеріали, статті, лекції, наукові статті, періодичні видання).

3. <http://www.libok.net/razdel/67/psihologiya> Електронна бібліотека libok.net. Книги з психології. Книги можна читати он-лайн та безкоштовно завантажувати.

4. <http://www.internet-biblioteka.ru/psychology> Інтернет-бібліотека. Книги з психології.

5. <http://www.booksgid.com/psihologija/> Інтернет-бібліотека. Книги з психології. Книги можна читати в режимі он-лайн або завантажувати

Розробник:

викладач

кафедри психології діяльності
в особливих умовах

Тетяна СЕЛЮКОВА